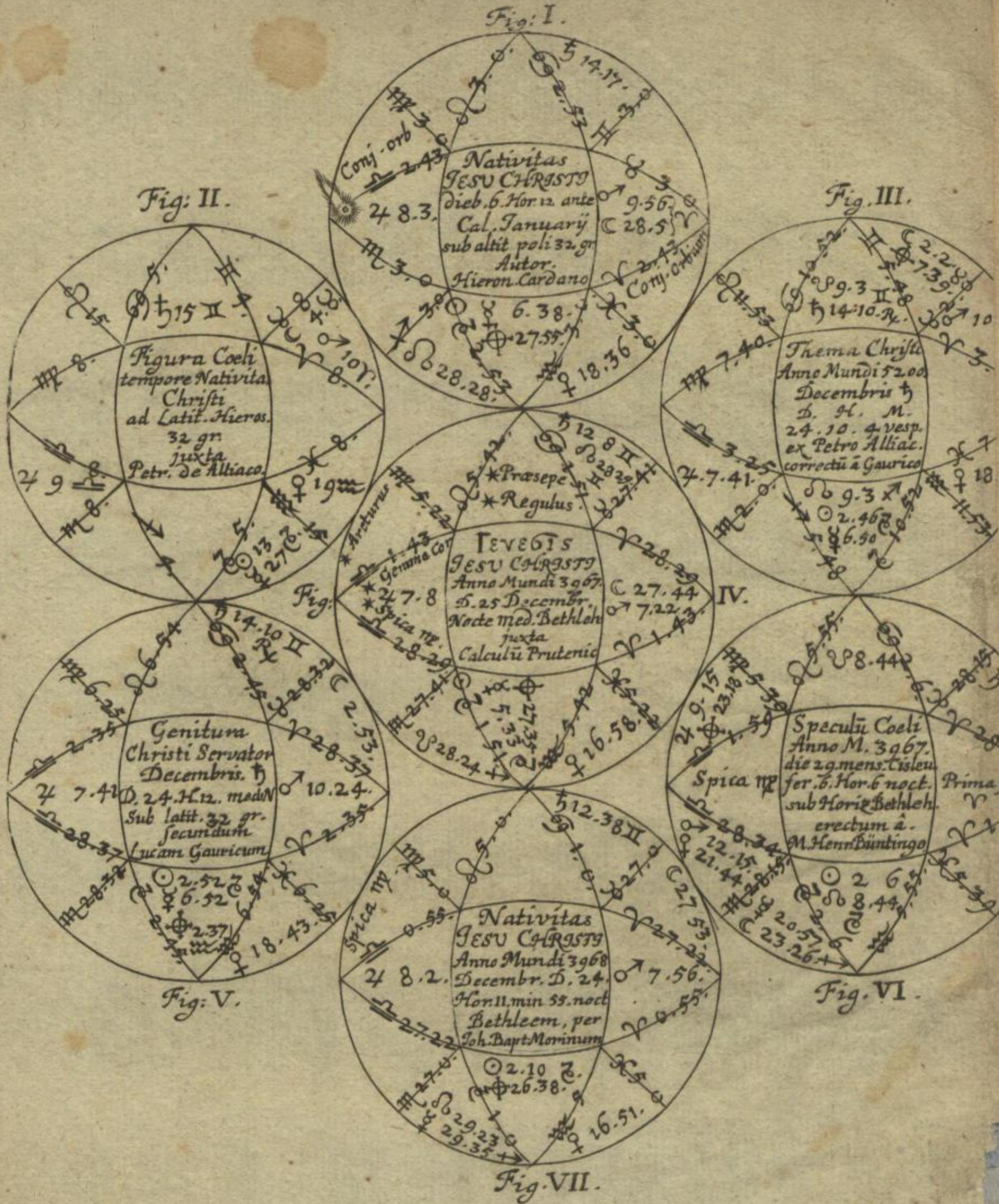

Math. 849^b

Astron.
584,40

Prend. Var. I. 21.

I. N. 3.

Inclytæ Facultatis Philosophicæ

benigno indultu

•
•
**ERRORES
ASTROLOGORUM**

CIRCA

Thema Christi Genethliacum

H. L. Q. C.

Addiēm 9. Aprilis M DCC I.

Publico Eruditorum examini subjicient

P R A E S E S

M. ULRICUS JUNIUS,

Ulmens.

RESPONDENS

JUSTINUS Wachtel / Vratisl.

S.S. Theol. & Phil. Studios.

L I P S I A E,

Stanno FLEISCHERIANO.

Stendaph. C. 12

G. 12

I. N. 7.

Iseram Astrologorum gentem cum vanis suis
vaticiniis in scenam producturi, non respicimus
illud Hieronymi Cardani, (a) Medici Mediola-
nensis, Viri ut ut doctissimi, in re tamen divina-
toria, cum reliquo haruspicum cœtu, ejusdem
furoris. Hic pro ea, quæ apud Astrologos pol-
let, dictatoriâ potestate, in publicum scribere
non erubuit: *Stulti negligunt & contemnunt
Astrologiam, qui contradicit, ambitiosus est; qui
maledicit, fatuus.* Quam nimis acerbè hic Astrologorum Præsul in sani-
ores & dissentientes invehat, nilque minus quam doctè de doctis & docti-
bris differat, uniuscujusque iudicio relinquimus. Sanè magis arridet
divi Origenis (b) eloquium: *Si quis vestrum Mathematicorum deliramenta
seatur, in terra Chaldaorum est. Si quis Nativitatis diem supputat, &
variis horarum momentorumque rationibus credens hoc dogma suscipit,
quia stellæ taliter ac taliter figuratae faciunt homines luxuriosos, adulte-
ros, castos, aut certe quodcumque eorum, in terra Chaldaorum est. Jam
quidam existimant ex astrorum cursibus Christianos fieri.* Cardanum ta-
lem esse, ex ejus scriptis Astrologicis clarius est, quam quod clarissimum.
Insano enim in hæc studia amore eum captum fuisse, quis nescit? Et stella-
rum vires malignas (ex mente Astrologorum loquor) in cerebrum ejus in-
fluxisse meritò dixeris. Evolvat tantummodo, qui velit, librum de pro-
pria vita (c) conscriptum, in quo animi sui constellationem à se ita deline-
atam inveniet, ut qui vel nulla Astrologices cognitione imbutus est, ipsum
tunc temporis ineptiisse, aliis de Astrologia, ceu par est, sentientibus facile
commonstrari possit. Sed cur immoramus Cardano ejusque vanitatibus?
Gravissimos præcedentium seculorum, qui ridiculam hanc artem felici
successori oppugnarunt, Scriptores si consulimus, ad naufragium usque Astro-
logorum levia & omni fundamento destituta argumenta ibi expugnata, &
in nihilum planè redacta esse videmus. Imo longo jam tempore pruden-
tiores

A z

(a) *Aphor. Astrolog. Segm. I. aph. 24.* (b) *Homilia III. in Jerem.* (c) *Qui cum
præfatione ex Biblioth. Gabriel. Naudæ prodit Amstelodami an. 1654.*

tiores vanæ hujus artis ulterius impugnandæ cepit tedium & odium, cum hæc commenta jam exulent ab Astrologorum patria. Quis stultior Astrologo, qui ex ficto astrorum positu de facta mundi creatione differit? Quis audacior, qui universo terrarum orbi olim imminens diluvii tempus ex constellationibus elicere non veretur? Quis tandem absurdior, qui fata Religionum à corporibus cælestibus causari & regi; regnorum interitus, urbium eversiones, domorumque ruinas è Planetarum Aspectibus depromi, blaterat? Verum enim vero tenebriones hos tenebris suis relinquemus, nisi cum vanissimis harum conjecturarum quisquiliis detestandam impietatem conjunxissent, & Servatorem nostrum O. T. M. qui astris dominatur, astris subjecissent. Ecce pie Lector, quo impia curiositas viros doctos, Christi religionem nomenque ad unum omnes professos, rapuit? Optimè hic illud Poetæ invertimus:

*Audaces animæ, quibus hæc cognoscere primū,
Inque domus superas scandere cura fuit.*

Pudet celebres istos aliàs viros meminisse, qui ab astris suffragium Christo emendicare tam protervè laborarunt; cum tamen, salva eorum eruditio-
ne, à Judicio de Salvatoris nostri admiranda Nativitate, miraculosis factis,
sanctissimaque Passione & Morte ferendo sibi temperare potuissent, ne aut
pias Christianorum aures offenderent, aut famosæ Genethliacorum sectæ
tam inevitabilem errandi ansam præberent. Hi ipsi divinaculi sunt, quos
pro hâc vice, festinante ob alios circumstantes labores calamo, impugna-
re apud animum constituimus; sistendo Benevolo Lectori **ERRORES**
ASTROLOGORUM CIRCA THEMA CHRISTI GE-
NETHLIA CUM. Id verò a Te B.L. non in malam partem acceptum
iri plane persuasum habemus, nisi illo Casauboni (*d*) sub initium Exercitat.
Anti-Baron. Doctorum (inquietis) *errores modestè indicare, non est injuriā illis facere, sed Deo suam gloriam afferere.* Quodsi vero laborem
ipsum minus feliciter, & quandoque valde insufficienter pertractatum de-
prehenderis, pro Tua Benignitate & Æquitate boni consulas, abs Te B.L.
omnibus contendo votis. JESU S, cuius sanctissimæ Passionis, Mortis,
ac Resurrectionis gratia hæc incepimus, benignus adsit, ut rem ex voto
ad finem perducamus.

CAPUT

(d) *In Prolegem. Exercit. Anti-Bar. sub lit. e. 3. edit. Genev. an. 1655.*

CAPUT PRIMUM

Comprehendit Historiam Thematis Christi Genethliaci.

§. I.

Non memini equidem me legisse, vel de ullo audivisse, qui peccatum Protoplastorum refunderet in astra, sive ut causas, sive ut signa; nec qui diceret, cum in astris velut in libris legisse, aut legere potuisse futuram serpentis tentationem, poenas à Deo imponendas, exilium à Paradiso post adventum Dei justi iudicis, futuram Abelis mortem, raptum Enochii, ascensum Eliæ, Gigantum generationem, & alia plurima, quæ in Genesi habentur: licet forte non desint, qui eò temeritatis-prorumpant, ut ea per astra deducere, & cognoscere præsumant. Constat autem, Astrologos in ea esse sententia, ac si vita Jesu Christi ab astris dependeret, & iis tanquam aliis hominis esset subjecta. Inter eos Architectos, qui Servatoris nostri Thema Genethliacum erigere, & ex hoc de illius Vita, Doctrina, Miraculis, Passione, ac Morte judicium ferre temerarium ausi sunt, primus, quantum ex Historia Mathematica compertum habemus, est ALBUMASAR, de cuius genuina appellatione discrepant Eruditorum sententiæ. Præter variam nominis mutationem, quæ habetur apud Theoph. Spizelium, (e) adducit aliam Joh. Henr. Hottingerus, (f) qui illum potius Abu Mansorem appellari amat. Gerh. Joh. Vossius (g) verò substituit nomen Aboassar, quod Gabriel Naudæus (b) mayult legi Alboasar. Quocunqve tamen nomine hic Noster appelleatur, fuit is notæ superstitionis Astrologus, Arabs, Muhammadanæ religioni addictus, qui floruit juxta Lucam Gauricum, (i) anno 844. post Christum natum: cui adstipulatur celeberrimus Vossius; (k) quem tandem vitam cum morte commutasse Anno Hegiræ 272. seu Christi 885. conjicit Spizelius (l) ex Descriptore quodam Illustrum Virorum Arabic. dicto Ibn Chalican. Josephus Blancanus (m) eum ad decimum Christi seculum refert, quo eum floruisse, vulgaris est opinio. Ricciolum (n) si evolvimus, putat eum non multum ante annum Christi 1166, & sic seculo currente duodecimo vixisse. Ex hac varia annorum & sæculorum recensione concludimus, fortasse diversos fuisse hujus nominis Astrologos, præser-

A 3

tim

(e) *Dere literar. Sinens. Sect. XI. p. 220.* (f) *In Histor. Creat. p. m. 130.* (g) *De scient. Mathem. c. XXXV. §. 4.* (h) *In Judicio Cardani sitæ prefixo.* (i) *In Calend. nov. Ecclesiast. p. 16. quod prodiit Vener. 1552.* (k) *Loc. cit. cap. XXXV. p. 173.* (l) *Cit. loco p. 221.* (m) *In Chronol. Mathem. p. 56.* (n) *In Chronicō Almagest. sui nobis.*

tim cum Franciscus Junctinus (o) quendam Albumasarem multò antiquiorem faciat, & in annum 140 ante Christum natum ponat. Vel si Jo. Pico Mirandulæ (p) fidem adhibemus, affinitas nominis multos fefellit: Est enim Albumasar apud Philosophos, est item apud Astrologos; Sed quamquam hæc nomina latinus sermo confuderit, apud Arabes tamen diversa dignoscuntur: Nam qui Philosophus est Albumasar, qui autem Astrologus Aboasar appellatur. Picum tamen ob hanç adhibitam distinctionem reprehendit Jo. Seldenus, (q) & pro Aboasare, Albumasarem substituit, teste Spizelio in loco supra allegato. Sed accedamus ad scopum. Prostant ex Muhamedani hujus scriptis Tractatus octo de magnis conjunctionibus, & annorum revolutionibus, sub titulo *Introductorii Majoris*. In hoc Albertus M. (r) tot præclara atque egregia de fide & vita æterna testimonia se invenisse venditat, ut liber hic pene supra omnem laudem ipsi positus videatur. Idem & Naudæus (s) intendisse videtur, quando de Alboasare judicat, quod quantumvis esset Muhamedanus, multa tamen de Christo apud alios non protrita dixerit. Inter alia de Servatore nostro ab ipso scriptum esse perhibent, natum Eum fuisse sub prima facie Virginis. Verba huic facientia ex Albumasaris (t) Introd. Maj. allegat Albertus M. (u) quæ ex interpretatione latina Hermanni Dalmatæ ita jacent: *Ascendit in prima facie illius Virginis, quam vocant CALCHINUS DAPOSTAL, Virgo pulchra atque honesta & jutunda, prolico capillo, & pulchrâ facie, habens in manu duas spicas, & sedet ipsa super sedem stratum, & nutrit puerum, dans ei ad comedendum in loco, qui dicitur ABR YE, (Terra Hebræa) & vocat ipsum puerum quedam gens JHESU M, cuius interpretatio est arabice, ELCE, & ascendit cum ea stella Virginis æterna.* Probè autem hic notari merentur, quæ Rogerius Bacchonius (x) Anglus circa hunc locum annotavit, quod scilicet Horoscopus hic non tam ad Christi, quam B. Virginis matris ejus Thema genethliacum spectet. *Intentio* (Albumasaris) est, inquit, *quod B. Virgo habuerit figuram & imaginem infra decem primos gradus Virginis, & quod nata fuerit, quando Sole est in Virgine: Et ita signatum habetur in Calendario, & quod nutrit filium suum Christum in terra Hebraeorum.* In eandem sententiam (scilicet Mariam Virginem significatam esse per sidus Virginis) inclinat etiam Auctor libri de Vetula, (y) perperam Ovidio adscripti, quando canit:

O Vir-

(o) *In Speculi sui Astrolog. Catalog. Mathematicor.* (p) *Libr. I. in Astrolog. p. m. 423. edit. Basili. anno 1572.* (q) *In pref. ad Eutychii Orig. Eccl. Alexandr. p. 38.* (r) *Specul. Astron. p. 148. sq.* (s) *In sapientis allegato Judicio de Cardano. (t) Tract. VI. diff. 1. cap. de Ascensionib. Imaginum.* (u) *Loco antea citat. p. 148.* (x) *Oper. Min. ad Clement. IV. part. III,* (y) *Lib. III. cap. 45.*

*O virgo felix, ô virgo significata
Per stellas, ubi spica nitet, quis det mibi tantum
Vivere, quod possim laudum fore præco tuarum.*

Id quod prolixius, verbis potissimum ex Albumasare petitis, persequitur auctor ille supposititius, (z) cuius testimonia Rogerius Bacchonus, teste Mirandula (a) in epistolâ ad Clementem, ad naufragium usque adducit. Videatur interim D. Joh. Frid. Mayeri (b) Disput. de Fatis Religionum, an dependcant ab astris? ubi versus hos magna serie allegatos invenies.

§ II.

Cujuscunque tandem, sive Christi, sive Mariae Virginis thema istud fuerit, tolerari id quidem potest in homine gentili, qui etiam Pseudo-prophetæ sui Muhammedis vitam astris alligare non dubitavit: Christianos tamen ab insanâ hac curiositate absterrere debebat sacra, qua Servatori adstringuntur, religio, & quam ipsi etiam profitentur. Sed aliud docent exempla passim obvia. Primus inter eos, quibus ita desipere volupe fuit, est ALBERTUS M. Ratisponensis Episcopus, vir alias & genere & doctrinâ facile princeps. Vixit, uti Chronica Mathematicorum probant, seculo decimo tertio. Nicolaus Reusnerus (c) verò eundem toto plus seculo juniores facit; sed quo fundamento nitatur, perspectum non habeo. Inter alia ingenii sui monumenta reliquit etiam Speculum Astronomicum, (d) in quo Albumasaris placita, quæ ei satis erant, ut crederet Servatorem nostrum natum in virginie, omnibus elogiis ornat & extollit: *Jam scimus, inquit, (e) quod sub ascendente parte ejusdem signi, scilicet virginis, natus fuit Dominus noster J. C. cum hoc quod est equatio motus oculi aëris sphæræ, & tempore nativitatis ejus fuit 8. grad. 37. minut. & 2. secund. secundum calculationem certissimam, & quod ipsa tunc erat minuenda de locis Planatarum inventis per Canones.* Videtur tamen Albertus verecundiam quandam fronte sua præ se ferre, & mitioribus rem eloqui verbis, dum post rectificatum Christo Horoscopum 8. grad. 37. min. ita pergit: *Non quod subjaceret stellarum motui, aut earum judicio natorum desideratissimus, qui creaverat ipse stellas, sed quia cum extenderet cœlum sicut pellem, formans librum universitatis, & designaretur opus in complementum, noluit litteris ejusdem deesse ex eis, quæ secundum providentiam suam in libro cœlestis maiestatis sunt scripta, & istud elongatissimum à natura, quod de virginen nasceretur, ut profecto per hoc inveniretur homo naturalis & verus, qui*

B

non

(z) Loc. cit. cap. 34. seqq. (a) Lib. I. in Astrol. p. m. 419. (b) Disp. I. §. 4. p. 7. seqq. habita Hamb. anno 1700. (c) In Iconibus Virorum studiis illustr. (d) Quod è Cod. Msc. primum Lugduni an. 1615 impressum. (e) Lib. cit. p. 150.

non naturaliter nascebatur : Non quod figura cœli esset causa quare nasceretur, sed potius significaretur per cœlum. Verum ne sic quidem censuram temeritatis, aut impiae vanitatis apud Ricciolum (f) effugere potest hic Albertus ille M., vel quicunque est auctor speculi hujus astronomici. Controvertitur enim inter eruditos, cui debeatur iste fœtus, quem plerique Alberti M. esse negant. Conf. Salmeronem Tomo II. Tr. 39. p. 357. allegatum à Ricciolo loc. cit. Sixt. Senens. Biblioth. Sanct. L. VI. annot. 10. p. 426. & Mar. Mersennum Commentar. in Genesim Cap. I. v. 14. Artic. 2. p. 969. qui præterea lectori dubium movere conatur, an verba hæc de genesi Jesu Christi in speculo isto, quod tantummodo manuscriptum in Bibliotheca regia vidit, & in illo parvo speculo Lugduni 1615 impresso reperire non potuit, unquam legantur? quæ tamen expressæ p. 150 in illa editione habentur.

§. III.

Post Albertum M. ordo nos jam fert ad quendam, qui in religionis negotio cum Albumasare pari passu ambulat; R A B B I N U M B E C H A I volo, virum vario eruditionis genere, maximè verò astrologica doctrina insignem, qui circa annum Christi 1291, ut auctor est Jacobus Gaffarellus, (g) vixit. Hujus perversissimi Judæi cerebrum etiam hæc somnia occuparunt; quippe qui non modo religionem Christianam ex principiis merè naturalibus examinari debere statuit, verum eò dementiæ se abripi passus est, ut ea, qua est perficità fronte, in publicum emittere non erubuerit: Jesus Christum, quem verum Messiam esse negat, ob eam causam die solis resurrexisse, quod hic planeta in genitura ipsius prædominaretur. (h) Imo ex afficta huic planetæ natura ulterius impiè de Servatore nostro judicare progreditur, cum scilicet hominem totum phœbeum, hoc est pulcherimum ac candidi coloris, excitatique ingenii, & audacem extitisse, cuius audaciæ testimonium credidit fuisse expulsionem Collybistarum ex templo, (i) & quod anno ætatis duodecimo cum doctoribus legis disputare non dubitaret. (k) Sed missum faciemus hunc tenebrionem, cum nihil certi de ejus Horoscopo, aliquaque domorum ac planetarum constellationibus tempore nativitatis Christi, in præsentiarum nobis constet; nisi quod supra dictis subjunxerat, Saturnum in Themate Christi Natalitio Venerem habuisse conjunctam, qui congressus ex hujus Judæi corrupta mente Christum talem formaverat, quam Nicephorus (l) ex Josepho luculento verborum apparatu nobis descripsit.

§. IV.

(f) In Almagesto L. VIII. Sect. 2. de Novis Stellis p. 188. (g) In Curiositat. inaud. cap. VIII. §. 5. p. m. 177. (h) Conf. Gaffarellum loc. cit. cap. IX. §. 6. p. 198. (i) Matth. cap. XXI. 6. 12. & Job. cap. II. 6. 15. (k) Lucae cap. II. 6. 46. 47. (l) Hist. Eccl. L. I. c. 40. p. m. 89.

§. IV.

Eadem peste etiam PETRUS de APONO BONATO, qui circa annum 1317 claruit, correptus fuit, vir alias stupendæ eruditionis, qui ob librum de *Medicina omnimoda* inscriptum, in quo veterum medicorum placita conciliaverat, CONCILIATOR οὐαὶ ἐξοχὴν audit. Huic inter alios partus debemus Astrolabium planum, (m) ē quo cuivis cognoscere licet moram concepti in utero infantis, editique postea in lucem conditionem. An fallat, vel fallatur ipse Aponensis, in præsentia judicium mihi non sumo. Verum quod in hoc libro, qui se nunquam mihi in conspectum dedit, religiones astris subjicerit, futuros principum eventus, quantumlibet malignos & damnosos denunciaverit, maximè vero *Saluatoris nostri Iesu Christi Horoscopum* more astrologorum interpretatus fuerit, id accepimus ex judicio Gabriel. Naudæi, quod præfixit opusculis Augustini Niphi, Parisiis anno 1645 editis.

§. V.

Vestigia horum temerario ausu pressit, Purpuramque suam impiæ istius vanitatis macula conspersit PETRUS DE ALLIACO, Archiepiscopus Cameracensis, Presbyter Cardinalis, & Gymnasii Parisiensis quondam Cancellarius, summæ existimationis vir, qui floruit in Concilio Constantiensi anno Domini 1416, annis 136. ut supputat Ricciolus, (n) post obitum Alberti M., & sub Papa Martino V, teste Naudæo, (o) in vivis esse desiit. Varia eruditionis suæ monumenta vulgavit, inter quæ nobis hac vice inseruntur: *Elucidarium Astronomicæ Concordiæ cum Theologicâ & Historicâ Veritate*; *Quæstiones in Genesin Librumque de stella Magorum*; & *Liber de Legibus & Seclis contra superstitiones Astrologos*; in cuius tractatū cap. VII. (quod & in sexcentis aliis locis subministratâ occasione innuit) de lege Christiana ineptè differit, Christum Legislatorem nostrum inde à Nativitate sua admodum bonam complexionem naturalem habuisse: quare rationi naturali planè consonum esse, eum sub bona cœli dispositione seu constellatione conceptum & natum fuisse, & ab hac, complexionis bonitatem naturaliter in eo dependisse, putat. Deinde *Quæstione 30. in Genesin de Magis*, utpote Astrologiæ peritissimis, affirmat, eos ex positu astrorum prævidere potuisse Christi nativitatem & vitam, licet non ea evidenti prænotione, quâ postea Christi ortum, stellâ novâ indigitante, noverint. *Nam et si Christi conceptio* (sunt verba hujus Purpuræhti, quæ Sixtus Sen. in Biblioth. S. (p) citat) & *Nativitas omnes cœlorum vires, atque omnes naturæ facultates in-*

B 2

ple-

(m) *Venet. excus. anno 1502.* (n) *Almag. novo Lib. VIII. Sect. II. p. 188.* (o)
Loco sapientis cit. (p) *L. VI. Annot. X. p. 425.*

pleriusque excedant: In aliquibus tamen naturae, cælorum & astrorum virtutes, tanquam ancillæ domino suo famulantes, amica lumina & benignos influxus, quos à Christo acceperant, nascenti Christo largissime suppeditarunt. Propterea putabat etiam Magos præscire debuisse ex dupli argumento, nasciturum aliquem insigni religione, imperio & gloria virum; primò, ex constitutione cœli quam Christi nativitas habuit; incidisse autem hanc, juxta suum calculum, in annum Octavii Augusti XLII. octavo Kal. Januarii, ante noctis dimidium, & fuisse in ea Horoscopum 8. grad. Virginis, in Medio cœli Saturnum, Ium verò tenente Sole, ceteris Planetis suo ordine dispositis: Secundò, ex magnâ illâ conjunctione Saturni & Jovis in signo Cancri, quæ sex annos Christi genitaram præcessit, & unde tūm temporis omnes, quotquot erant, Astrologi, occasionem divinandi hauserunt, magnam portendi religionis mutationem. Tandem in *Elucidario Astronomicæ Concordiæ* cum Theologica & Historica Veritate cap. 2. ponit figuram & constitutionem stellarum, nascente Salvatore, horizonti Hierosolymitanō, cui latitudinem 32. grad. expressis verbis tribuit, accommodatam. Miramur ergò præter Marinum Mersennum, (q) Sixtum Senensem, (r) aliosve, in primis hic Ricciolum (s) nostrum, quod genethliaco Alliacensi vitio vertit, ac si iste altitudinem poli Hierosolymæ 36. grad. supposuisset, quod tamen illi ne in mentem quidem venerit. Videat ergo Ricciolus, quomodo sua, forsan ex Sexto Senensi petita, cum hisce expressis Alliaci verbis componat. Quam falso etiam Schema hujus Cardinalis, quod sub Fig. II. accurate delineavimus, Mersennus, Gaffarellus & Sixtus Senensis depinxerint, sicco nunc præteribimus pede. Potius recurrimus ad ipsius Auctoris, (qui pro Albumasar & Alberti M. auctoritate veluti pro aris ac focis pugnat) supra allegata verba; Ubi Christum per duas horas ante medium noctem natum fuisse asserit. Sed infirmitate hujus fundamenti coactus, tandem etiam descendit in eorum sententiam, qui Christum ascende seculo gradu 51. min. & 26. sec. Libræ, & sic per tertiam partem horæ, ante noctis dimidium, ex hac ridicula ratione natum esse volunt; quod Libra etiam in nativitatibus aliorum Prophetarum ascendens fuerit. Hinc etiam alibi (t) de hoc Horoscopo loquitur hunc in modum: *Dominus JESUS Christus natus fuit ascende Libra in gloria Saturni & domo Veneris. Saturnus vero, ut ait Messa baty, significationem habet super gentem Judaicam, seu fidem ejus, & ipsius est gloria super regnum. Unde Dominus JESUS, in quantum homo ex fortitudine sue nativitatis dictus est Rex Iudeorum, & sibi tanquam*

(q) *Comm. in Gen. cap. I. §. 14. p. 970.* (r) *Biblioth. S. p. m. 425.* (s) *Almag. nov. L. 8. de novis Stellis p. m. 189.* (t) *Cap. nempe 34. Elucidarij sui.*

quum summo Liberatori & Judici datum est omne Judicium. Ex Libra vero, in quantum dominus est Veneris, nihil videtur Cbr sius participare, in quantum homo, nisi quod in laudem ejus extollantur cantica musicalia, ipsa namque super Musices organa significationem habet. Et egregium & bellum divinatorem!

§. VI.

Cardinali de Aliaeo jungit Ricciolus (*u*) alium ecclesiasticā dignitate eminentem, qui veneno hoc etiam infectus eundem erraverit errorem. Is est Cardinalis NICOLAUS CUSANUS, qui claruit anno 1440, tempore Nicolai V & Concilii Basileensis, vir tantæ in Mathematicis eruditio[n]is, ut teste Joh. Fabro Stapulensi (*x*) Mathematicas disciplinas nemo profundiūs penetrarit, aut, quæ ante omne ævum latuerunt, maxima sacrae Matheſeos mysteria aperuerit. Quibus nitatur Ricciolus rationibus, quod hunc Cardinalem de Cusa gregi genethliacorum nostrorum annume[re], divinare vix possum. Certe in Operibus ejus, quæ Parisiis anno Christi 1514. ex Officina Ascensione prodierunt, nullum hujus rei vestigium rep[er]ire potui, licet totum opus evolverim, & insuper summo cum studio omnes materias, ubi commodissime ad hoc argumentum divertere poterat Auctor, v. gr. *Libros Excitationum, de Conjecturis, de Genesi, Reparationem Calendarii, Correctionem Tabularum Alphonſi, &c.* perlegerim. Forsitan autem Se-ductus est Ricciolus verbis Lucæ Gaurici: (*y*) *Verum enim vero, inquit, Dionyſius Abbas Romanus, Petrus de Aliaeo, Nicolaus Cusanus, Ecclesiæ Cardinals doctissimi, & Rogerius Baccbon, Astrologi & Theologi in Christiana religione approbati, circa hujuscemodi negotium subtilius philosophantes, NB. loca Planetarum in Nativitate Servatoris supputarunt, retrocedentes per dies 7. à Calendis Jani.* Quam meam sententiam insuper corroborat haec circumstantia, quod Ricciolus, præter Nicolaum de Cusa, etiam Rogerium Bacchonem, & quidem ex testimonio Gaurici in loco jam citato, adducat, cum tamen his memoratis verbis nil aliud indigit, quam quod hi doctissimi Viri loca Planetarum quidem ad tempus Nativitatis Christi supputaverint, at non eo fine, quo ceteri, qui ex structura & constitutione cœli de Christo judicium tulerunt, sed ut tantummodo ad Epochæ nostræ Christianæ initium loca Planetarum reducerent, quod & fecerunt Keplerus, Bulialdus, Wingius, Lansbergius, & reliqui omnes nostri Astronomi, imò Ricciolus ipse in sua Astronomiâ reformatâ. Viderit ergo Ricciolus, quomodo hanc mactiam à Cardinali Cusano rursus abstergat, & ei de hac re immaculatam restituat famam.

B 3

§. VII.

(*u*) Loc. cit. p. 188. (*x*) Cirante Vossio in discipl. Math. p. 63. (*y*) *Quæ babentur in Calend. Ecclesiast. nobo. p. 24. edit. Venet.*

§. VII.

Postquam Petrus de Alliaco hanc dementiam suo tempore undequaque sparsisset, plures alii decepti auctoritate hujus Cardinalis, vestigiis hisce insistebant, & facto veluti gradu, ad fastigium insaniae eniti passim cœperunt. Inter hujus genuinos discipulos numeramus TYBERIUM RUSSILI-ANUM SEXTUM CALABRUM, qui sub initium seculi XVI, sedente Leone X, floruit, & è Schola Augustini Niphi prodiit, in qua tantum Philosophum ac acerrimum Disputatorem agebat, ut Præceptor Augustinus Niphus (z) depravando ejus nomen, ipsum *Turberium* vocaret, quoniam, ut ipse loquitur, cum disputaret, facile veniebat ad manus. Proposuerat hic aliquando eruditis propositiones supra quadringentas, ex omni fermè scientiarum genere selectas, quas Bononiæ, Florentiæ, atque Patavii publice tuendas suscepserat; harum non minimi momenti ea erat, (a) quod Noah, (sic olim etiam sentiebat (b) Gvilielmus Parisiens. Episcopus) quamquam futurum Diluvium ex Propheticæ revelatione, Deo annunciantे, prænoverit, id ipsum tamen longè ante, quam eveniret, ex regulis Astronomiæ prævidere potuerit; ex cognitione videlicet constellationum, quæ universalem illum Cataclysmum non solum præsignarunt, sed etiam jussu Dei effecerunt, non tanquam primæ causæ, sed tanquam famulæ & ministræ, adhibentes in obsequium omnipotentis Domini sui vires & facultates, quas ab eo acceperant, inundandi & demergendi orbem terrarum. Hanc opinionem confutavit Hieronymus Armellinus Dominicanus, Alberti M. discipulus, quam in edito adversus eum volumine tanquam hereticam damnavit. At vero ista Propositio tantæ impietatis non erat, atque hæc, (c) quæ Hæreticorum placitis planè est affinis: *Christum quoad corporis compaginem elementariam astris suppositum, ejusque genituram & Prophetam magnum, & ea quæ circa corpus evenerunt, præsertim violentum ejus mortis genus nunciasse, non inconvenit.* Invitis igitur ac frementibus sacris fidei quæsitoribus, qui ægrè ferre poterant, ab hoc tam præcocis ut sapientiæ, (d) sic ætatis Philosopho, Christum quoad sui corporis temperiem, & vitæ mortisque historiam legibus astrorum subjici, severius in illum & diligentius inquirere cœperunt. Russilianus vero, ut opiniones suas liberius quam ante propugnaret, & acrius censores suos quam rationi consentaneum esset, pupugisse videretur, edidit *Apologeticum*, ut librum hunc vocari amat, *adversus Cucullatos*, ubi tria Christi geneseos Themata, secundum tres rationabiles

(z) *Lib. I. de Viro Aulico cap. 59. p 316. edit. Paris.* (a) *Conf. Sixt. Sen. Bibl. S. L. V. Ann. 51. p. 354.* (b) *De Universo part. I.* (c) *Conf. Naudæus in Jud. de Card. & celeberrimus Bayle Dicit. Crit. Tom. I. part. 2. p. 765.* (d) *Sunt Verba Gabr. Naudæi in Judicio de August. Nipho,*

nabiles differentium Doctorum opiniones, adeò luculenter narrasse dicitur
Gabrieli Naudæo, ut mirum sit, Cardanum habuisse, unde post ipsum race-
mat. ones & spic. legia colligeret. Apologeticum hoc Russiliani in celeber-
rimis Lipsiensium Bibliothecis, licet omni cura inquisiverim, hujus tamen
ne vestigium quidem invenire potui, ut adeo tria illa Nativitatis Christi The-
matia à Russiliano erecta cum L. B. communicare nequeamus. Cæterum
hoc triplex Thema intelligendum esse puto, juxta triplicem erigendi Thema-
tis modum, scilicet secundum Avenesræ vel Regiomontani Rationalem,
Ptolomæi ac Firmici Äqualem, & tertium Campani vel Alcabitii modum:
de quibus consuluntur Astrologorum scripta, in doctrina de Circulis Do-
morum Cœlestium.

§. VIII.

Paulò post Russilianum pari nugarum fuco sibi placuit LUCAS
GAURICUS, è Regno Neapolitanō oriundus, qui magni nominis A-
elogius vixit ab anno 1526, usque ad sexagesimum ejus seculi annum,
quo tandem Romæ diem obiit supremum. Scripsit hic ad Paulum III,
à quo ad Episcopatum Civitatensem electus fuit, Calendarium Ecclesiasti-
cum novum (e) ex sacris Literis probatisque sanctorum Patrum Synodis
excerptum, in quo Cardinalis Cameracensis figuram, seu constitutio-
nem planetariam Natali Christi congruentem, quam sub Fig. III. depinx-
imus afferit; cuius Nativitatis momentum ex traditione Ecclesiæ, multo-
rumque opinione, in medium noctem incidere quidem debebat, at ratio-
nem urgenter se habere arbitratus est, cur Thema Alliacensis corrigeret, &
ex Tabulis Alphonsiniis ad diem 24 Decembr. hor. 10. min. 4. post meridi-
em, hoc est hora 1. min. 55. ante medium noctem, novum exhiberet. Ad
eundem Incarnationis Christi annum, quam veitente anno Mundi 5200
post diem Saturni 24. Decembr. hora 12. quâ medium silentium tenuerunt
omnia, factam esse statuit, supputavit & ipse Servatoris nostri Horoscopum
(qui se sub Fig. V. conspiciendum præbet) sub finitore Hierosolymitano;
supposita ibi poli altitud. 32. grad. & longitud. ab Insulis fortunat s 66. gr.
juxta calculum Alphonsinum; in quo cuspis primæ domus non est Virginis
grad. 8, ut Cardinalis Cameracensis cum omnibus suis Antecessoribus puta-
verat, sed Libræ grad. 2. min. 35. ut cuilibet in dictâ figurâ patebit. Cete-
rum auctor noster Gauricus in saepius allegato Calendario, ex Salvatoris e-
recto speculo genethliaco nullum fert Judicium: quod vero id alibi in suis
scriptis ediderit, nulli dubitamus, quia morbo hoc pestilentiaro totus,
quantus quantus erat, infectus fuit. Inter alia testantur hoc Ephemerides
ejus

(e) Venet. anno 1552 in 40. excusum Themata habentur p. 24 & 25.

cjus annuæ, quas etiam ob prædictionum insanam licentiam & infelicitatem tetigit Naudæus. Obiter, hic noto Franciscum Junctinum S. Theol. D. Florent. in speculo Astrologico (f) Lugduni anno 1577 in publicum emiso, eundem, quem Gauricus arbitrabatur, Conceptionis & Nativitatis Christi annum, mensem, diem, ac horam statuisse, atque non solum idem cum Gaurico Thema genethliacum erexit, sed etiam omnem suum discursum ferè verbotenus è Gaurici Calendario exscriptissime: Quare operæ pretium non fuit, ut separatim de eo, ejusque insanâ curiositate ageremus.

§. IX.

Sub Fig. IV. exhibemus B. L. aliam cœli faciem, ut terram aspexit tempore Nativitatis Christi in Horizonte Bethlehemito, cuius auctorem licet ignoremus, tamen in eo certifimus, quod CALCULUS juxta receptam Ecclesiæ traditionem, nimirum ad annum Mundi 3967 die 25 Decembris, nocte media, quo tempore plerique Mathematici Christum olim natum fuisse existimarent, EX TABULIS PRUTENICIS institutus sit. Habetur hoc cœli speculum cum apud Büntingum (g) tum præcipue apud Joh. Gregorium Anglum, (h) quem hanc in parte Astrologorum turbæ addictum fuisse vix dixeris, cum Cardano spississimum hunc errorem non sine horrore opprobret. Instituit tamen circa hoc Schema Domini quandam comparationem, (1.) quod sol Justitiæ aptissimè natus sit in libra, tanquam signo & constellatione justitiæ. (2.) Quod Horoscopus Salvatoris Horoscopo mundi contrarius sit. (3.) Quod hoc tempore conjunctio magna Sphærarum octavæ & nonæ in capite arietis acciderit: ex quo ulterius inferit, quod ut in principio mundi omnia erant extra sua domicilia, ita in restitutione mundi inveniantur in propriis locis. An rectius egisset Gregorius, si totam geneseos Christi constellationem superstitionis Astrologis reliquisset, decisionem è re mea esse non arbitror.

§. X.

Magis hic in suspicionem venit HENR. BUNTINGUS, Graueniensium Theologus, qui sub finem seculi XVI. ob variæ eruditionis edita specimina inclarescere cœpit. Hic vero ne celebri suo nomini quasdam obduceret tenebras, potuisset supersedere vanitatibus astrologicis, quas alias, quantum è scriptis ejus constat, non magni fecit. Verum, quæ est hominum curiositas, etiam hic ad momentum genituræ Christi (quod ponit anno Mundi 3967. die 29. Mensis Cisliu, feria 6, qua Solstitium hemale

(f) Tom. post. Comment. in IV. cap. Sphæra de Sacro Bosco p. 894. (g) In Chronol. p. m. 212. (h) Cap. 34. in notis ac observationibus ad Loca quadam S. Scripturæ, quæ inserta sunt Tom. IX. Bibl. Cris. p. 2826. sqq.

male medium ex suo calculo incidebat, hora 6 post meridiem) Planetarum motus ex Prutenicis Tabulis pro horizonte oppidi Bethlehem collegit, Astrologorum more domicilia calculo subjicit, totamque machinam cœli, prout sub Fig. VI illa habetur, delineavit. (i) Ex qua postea ipsius de Servatoris nostri genitura judicium non potest non ipsi inurere maculam, præsertim cum de positu Saturni in domo Martis minus piè sentiat, ac si hic significaverit Christo suam mortem, & quâ nos etiam ab æterna morte sit redempturus. E Marte infra horizontem à benefica stella Veneris oppresso, colligit, (k) Christum designari Regem pacis ; & qui alii apud ipsum habentur errores. Quibus tandem superaddit, Filium Dei Creatorem cœli & terræ convenienti hoc cœli positu nasci voluisse, quia delectetur suis creaturis, nec nisi magna interveniente causa ab hoc naturæ ordine discedat.

§. XI.

Sed revertamur ad seculum XVI, si b cujus initium ad annum usque 1576, quo Romæ obiit, impiæ hujus sententiæ promus condus HIERONYMUS CARDANUS vixit. Fuit is celebris Medicus & Mathematicus Mediolanensis : deliriis tamen & nugis astrologicis adeo deditus, ut, (l) cum sibi ipsi aliquando diem & horam mortis præstiteret, & vero tempore hoc appropinquante nihilominus bene valeret, inediâ mori apud se statueret, ne scilicet egregia & infallibilis hæc ars contumeliae exponeretur. Inclaruit autem hoc genethliacorum cymbalum, (m) quod genesin Domini nostri Jesu Christi, non aliter ac alterius cujusdam hominis explicuit : quem conatum Scaliger (n) testimonium vanitatis cum impietate conjunctæ ; Thuanus autem (o) extreme amentiae & impiæ audacia signum esse, edixit. Fovebat monstrum hoc intra se Cardanus annos viginti & amplius, idque ex meru religionis ; tandem, ne, quod æternis tenebris damnandum erat, in suo cerebro sepultum periret, mente divina sic impellente, ut loquitur, publicæ luci exponendum putavit, Commentarioque suo in Proleg. de Astrorum Judiciis (p) inferendum curavit. Notari autem hic meretur, locum hunc non in omnibus exemplaribus reperiri, sed tantummodo in editione Lugdunensi anno 1555 in 8vo, & in illa, quæ prius Basileæ anno 1554 majori in charta predidit : In ceteris, v. g. Basileensi anno 1558 & 1578 in fol. Genesis Servatoris nostri non legitur, loco tamen hujus alia substituitur materia, quod an suo Cardani, vel alterius cujusdam pio consilio factum sit, non liquet. Quod attinet ipsius de genitura Christi sententiam, operoso verborum apparatu eandem loc. cit. exponit, quam,

C

ne

(i) Oper. Chronol. p. m. 211. (k) Loc. cit. p. 211. (l) Scaliger. in Praef. ad Manilius Astronom. (m) Ult audit Scaligero Proleg. cit. ad Manilium. (n) Loc. alleg. (o) Histor. Tom. IV, L. LXII. p. 155. (p) Lib. II, c. 9. text. 54 p. 369-371.

ne deliriis hisce diutius immoremur, quantum fieri potest, paucissimis absolvemus. Primum fatetur, se daturum astrologicæ artis illustre specimen, & exempli loco sumit genesin Domini nostri Jesu Christi, in qua tot tanta que mirabilia celebrat, ut quis ex rationibus tantummodo naturalibus nativitatem Christi admirabilem deprædicare possit. Sive enim consideres optimum ipsius temperamentum, aut corporis pulchritudinem, vel sanitatem perpetuam, vultusque gravitatem, sive denique vitæ sanctitatem, persecutionem, sapientiam, mortem, mortisque horam, fatendum esse ultro, hæc omnia ex optima astrorum constitutione dependisse, & ita cœlo congruisse, ut nihil exactius possit excogitari. Hisce præmissis, quinque in Christi Horoscopo, qui sub Fig. I conspicitur, ei videntur esse maximi, rarisimi, atque præcipui momenti. *Primum* est conjunctio capitum Libræ 8 & 9 Orbis, quæ concursu tot stellarum clarissimarum illustrissima facta, effectumque suum in annos triginta, sex mille ad minus extendebat. *Secundum* est Cometes ipsius (q) fulgentissimi præsentia, quæ conturbationem in toto orbe, & nomen clarissimum ei declarabat. *Tertium* erat Jupiter, (r) qui iuvitatem morum, probitatem, & mansuetudinem cum eloquentia & sapientia maxima indigitabat. *Quartum* fuit Spica Virginis, quæ in certa sua constellatione eloquentiam & gratiam apud gentes, naturalemque futrorum cognitionem præstebat. *Quintum* erat punctum Æquinoctii autumnalis, & tropicus æstivus in corde cœli, qui ad legem promulgandam fuerat aptissimus. Mortem publicam atque famosam decernebat in hac genesi capitum arietum conjunctio. Solis præsentiae in imo cœli adscribit nomen à morte clarissimum. Mercurius conjunctus cum Sole dabant ingenium & dexteritatem maximam, ac soleritatem in rebus agendis. Singularibus hisce addit quædam consentientia, videlicet quod hic plane Mercurii specialis positus præstiterit ingenium acerrimum, & prudentiam maximam. Quod Jupiter in oppositione Martis, & Mars in propria domo ei decreverit contradictiones, æmulationes, insidias, gravissimaque pericula; & quod Sol denique in imo cœli, & in quadrato Martis positus, prædixerit regiam potentiam infensam. (s) Mortem trigesimo quarto ætatis anno insecutam petit primario è directione partis fortunæ ad lineam occidentis; genus mortis crudele ac violentum à constitutione octavæ domus; consensum vero Judicis Pilati, à radiis Jovis octavæ domui fere oppositis; seditionem tandem populi, crucifige, crucifige clamantis, à conjunctione sphæ-

(q) Intelligit hic nobis stellam magorum. (r) Inde cum hic Planeta, qui ante tempus dat Sapientiam, esset in ascidente, etiam factum est, ut anno XII in templo cum legis doctoribus disputaverit. Luc. cap. II. v. 46. (s) Quod refert infanticidium Herodis Matth. cap. II. v. 16.

sphaerarum. Saturni carpentum in ascendentे effecit illum mœstum & taciturnum, (r) adeò, ut Josephus eum sæpius flevisse, risisse verò nunquam, dicat. Saturnus cum Venere faciebat eum in facie maculosum. (u) Incolumitas corporis & pulchritudo dependebat à trigona radiatione Saturni & Veneris ad ipsum Horoscopum ; Paupertas vero ejus (x) à parte fortunæ, sub terra in finibus Saturni infestatæ. A Lunæ & Martis in Occidentis angulo positu proveniebant perpetuae quasi ejus peregrinationes. Lunæ Plejadibus propinquæ attribuebat populorum tumultus, & non absque contradictione & periculo. (y) Saturnus retrogradus in nona domo indicavit studium evertendæ legis, in qua natus erat. (z) Denique conjunctio capitum in ascendentē & descendente, significavit in initio, maxime verò in fine seculi observandam legem justitiæ. (a) Hactenus Cardanus, qui in eo totus est, ut dictis suis fidem ac patrocinium conciliet. Sed ne diffusiore recensione hora crescat in diem, Astrophilum ad proœmium istud, quod Commentario suo de judiciis astrorum præmisit, hac vice remittimus. Tribus interim adhuc verbis notari merentur, quæ in ipso commentario monent, nimirum se non videre, in quonam circa genesis Christi rimatam damnandus sit. Nam si omnia superiùs dicta à Deo, & non ab astris profa fuissent, quorsum erat lentiginosum, mœustum, pauperem creari? Tandem ut sacrilegam hanc suam doctrinam, (b) & impietatem nefariam, post homines natos inauditam, cui, tūm temporis saniores quidam maledicere cœperant, ulterius defenderet, præfixit paulo pōst huic commentario suo in Ptolomæum de astrorum judiciis (c) ad pium Lectorem præloquium, in quo suum institutum de Christi Horoscopo consignato, contra adversarios, qui ipsi hinc inde blaterones, viri in re non bene perspecta ineptissimi, judices iniquissimi, audacissimi, petulantissimi, calumniatores & nugatores audiunt, frivolis & ridiculis probare vult rationibus, quas tamen ob earum prolixitatem silentio potius involvimus, quam ut fastidiosâ recensione L. B. aures ulterius obtundamus. Quod supereft, nos hac vice controversiæ,

C 2

quæ

- (r) *At Spiritus tristis exsiccatur ossa; Iudeis igitur atate grandior videbatur, qui eum jam annum quadragesimum excessisse existimabant, cum dixerint: nondum quinquaginta annos habes, & Abram vidisti. Joh. cap. VIII. v. 57.*
(u) *Pro teste adducit Josephum, qui eum in facie lentiginosum dixerat. (x)*
Quo refert illud: Filius hominis non habet, ubi reclinet caput suum. Matth. c. VIII. v. 20. (y) Unde illud Simeonis in Evangelio: Hic est positus in signum, cui contradicitur. Luc. II. v. 34. (z) Nemo autem Legem evertit, nisi qui nebam condere vult. (a) Hinc est quod dixit: cum venerit Filius Hominis, putasne fidem inventurum in terra? Luca XVIII. v. 8. (b) Sic audit Jul. Cæs. Vanino in Amphitheatro Provid. Div. Exerc. 8. p. 57. (c) Intellige edidit Basileens. qua anno 1558 & 1578 in fol. prodierunt.

quæ intercedit inter Nauclætim^(d) & Scaligerum, (e) non immiscebimus, in Cardanus sceleris bujus primus furit opifex, aut, quod magis controvertitur, an exploratum habuerit, *Themata Christi Naturalia à Petro de Alliaco & Tyberio Russiano exarata fuisse?* Ipsum Cardanum si audias, negatis (f) se quicquam ab aliis inventum sibi adscribere, cum sufficient sibi propria. Verum enim verò hoc nemo nobis perferat, illum latere potuisse, quæ Albumasar, Albertus, Alliacensis, Bechai, Picus, Bacchonius, aliqui de Thematibus Christi dixerant; potius antea bultorum suorum merita & nomina de industria silendo id efficere voluisse videtur, ut inventi hujus gloria ad se solum redundaret.

S. XII.

Prius autem quam finem historiæ huic imponamus, in medium adhuc prodeat nefandæ hujus rei protector atque patronus, JOH. BAPTISTA MORINUS, Med. Doctor atque Mathematum Professor Parisiensis, medio præteriti seculi famosus, Astrologus ter Morinus (g) & vix tribus anticyris sanandus, qui in præfatione suâ apologetica (h) turpem Cardani causam acerrimè tueri, eumque omni impietatis, audaciae, atque amentæ, quo tenebatur omnino, criminis penitus absolvere non erubescit. Advocatus sane egregius, dignusque qui audiatur! Placet autem hic primùm Prosopographiam ejus, quam ipse (i) affert, cum L. B. communicare. Ea vero, facta ad Christum salutatione, ejusmodi est: *Gmitas agere Tibi & E-SU CHRISTE desiderat anima mea: Tu enim me fecisti non lapidem,* neque plantam, neque brutum, sed Hominem; Non atheum, non idololatram, non Mahomedanum, non Judæum, sed Christianum; non Hæreticum, non Sismaticum, sed Catholicum; non stuprum, sed ad veritatem inquirendam propensum, ac idoneum; non ignorantum, sed scientiarum amansissimum, & quæ habentur plura in ista dedicatione. Sed pergitus ad ipsam quam agere suscipit causam: Hie præmissis præmittendis producit contra Cardani adversarios in judicium vocatos varias rationes, ex quibus nonnullæ huc redeunt; primo Christum sub aliqua cœli facie, etiam à se prævisa, & inter inumeros electa natum esse, neminem negare posse; quo refert ilud Evangelistæ, (k) de Virgine Mariâ: *Imperi sunt dies ut pareret:* quare eos atro notando carbone putat, qui ex Themat Christi erecto aliquid im-

(d) In Prolegom. libelli de Vita Cardani. (e) In Prefat. ad Astron. Manili. (f) Libr. VII. de Bar. et cap. 33. (g) Sic audit doct. ss. Launoy in fabilla ridiculi muris Lutet. 1653. contra Morinum edita p. m. 2. (h) p. XXI. sqq. Astrologia Gallica Hage Comit. anno 1661 edita præfixa. (i) In Astron. Gallica Epistola Dedicatoria ad Regem Regum, & Dom. num. Dominantium, Jesum Christum, Filium Dei. &c. (k) Luc. II, 6.

impii eruire contarentur, præsertim supposita vi astrorum in omnes nascen-
tes homines, quam à toti osorum astrologiæ caterva, cui tutam intactam
quie ebuecinat. Deinde ut impietatem à suo cliente amoveat, eos meræ im-
posturæ postulando esse garrit, qui Christum temperamenti, morum, inge-
ni, vite, & mortis ergò sicut iis astrorum legibus subjicerent, quia Astrologi
nec Christum, nec quempiam astris alligare ne quidem somnient, sed huma-
na corpora iis per se esse subjecta. Porro, quando de Christi genesi judica-
retur, id non de Deo, sed de vero homine interpretandum esse afferit, Chri-
stum enim ratione corporis astrorum impressionibus, sicut ceteri homines,
subditum esse voluisse. Quodsi figura cœlestis Christum deformem, mo-
ribus horrendum, & ingenio malignum exliberet, tunc aliquid ponderis
objectionibus adversariorum inesse se crediturum. Fucum ut faciat rei,
ulterius pergit, se non videre, quomodo Christus legibus naturæ (1) sese
subducere posset, cum tamen ceteros homines iisdem subjecerit, & ipsem et
sol solum, frigus, fæmem, situm, alaque sustinuerit, quæ omnia prolix-
ori verborum pompa exornare studet. Supposita deinde figura hujus ge-
nethliacæ veritate, quam Christo in omnibus egregie convenire iactitat, Fi-
lium Dei ex hac ratione influentiis cœlestibus subjicit, quod puncta cardina-
lia cœl. fere partiliter in cardinibus habuerit, ex quo toti mundo illustrem
Virum Cardanus præfigire potuisset. Signa æquinoctiala in Horizonte
& solstitialia in Meridiano posita, significasse Regionem & Politiam; Li-
bram in domo Veneris & exaltatione Saturni, morum levitatem cum gra-
vitate conjunctam; Spicam Virginis in Horoscopo egregios mores, & do-
nique Solem in imo cœli cordis humilitatem, gloriam, & celebre pest mor-
tem nomen largitum esse. Annū Nativitatis Christi quod attinet, de eo
ex principiis Astrologicis diquere, chartet, quod figura colli neque aliquo
priore, neque posteriore anno disponi possit congruentius ad Christi acci-
dencia, quam disposita sint in Cardani, & in primis suo speculo è Rudolphi-
nis erecto; Eum enim fuisse egregio temperamento, sanguineo scilicet,
non nihil melancholico, forma speciosum cum augusta gravitate, plumi,
justum, fidem, veracein, humanum, misericordem, gratiosum, uscibilia,
apertum, officiosum, beneficum, liberalem, sapientem, taciturnum, pru-
dentem, patientem, profundo excellentissimoque ingenio, ac condenda
legis optimæ naturaliter capacissimum, è constellationibus & positu plane-
tarum fixarumque Thematis sui, longa verborum serie exponit; quin &
nullum aliud nativitatis tempus, cui omnia tam optimè quadrent, à Chro-
nologis inveniri posse, autumat. His ita deductis, videndum fuit Thema

(1) Sic enim non per omnia nobis similis esset factus, absque peccato.

Christi genethliacum ad annum quadragesimum quintum Julianum, nocte non præcisè mediâ, ut vulgaris est opinio, sed propter rectificationem Horoscopi duntaxat hora XI. minut. 55. (confer Fig. VII) quod tempus à media nocte parùm distat. Progreditur porro ad reliqua Christi accidentia, attribuens directioni Horoscopi ad trigonum Saturni, tanquam domini Solis, quod federit & docuerit anno ætatis duodecimo in Templo. Mortem violentam & publicam inter alia Lunæ, partilissimè juncta longitudine capiti Medusæ; Populi verò clamorem Lunæ inter plejades sitæ adscribit. Tandem post alias factas observationes, notatu dignissimum esse judicat, quod directio horoscopi ad oppositum Lunæ, quæ mortem illam ejusque tempus significavit, præcisè completa sit anno Christi trigesimo tertio cum tribus mensibus; cui nihil reperiatur simile in figuris erectis ad alios annos à Chronologis expositos. Hæc vero omnia dicta esse vult, non ac fatali necessitatì Christus subjectus fuisset, (m) sed ut ad majorem gloriam ipsius Christi pateret etiam ex Astrologia, ipsum fuisse verum hominem, & suum corpus subiecisse iisdem causis naturalibus à se conditis, quibus aliorum hominum corpora alligasset. Unde concludit, Astrologiam, quæ id probet, Theologis maxime venerandam esse debere. Cum enim Christus sanguinem suum effundere aliquo tempore decrevisset, ipsum satis congruenter ad causas physicæ & cœlestes pro sua morte tale elegisse tempus; & eo temporis momento instantे mortem suam diutius differre noluisse, dicens tum: *Pater venit hora, clarifica filium tuum.* Hæc sunt, quæ ex Morini defensione huc transferre è re esse duximus.

§. XIII.

Gregorium Michaelem (n) si audiamus, deberemus etiam Andream Goldmayerum (quem ille male Goldmannum nominat) natione Francum, nostris adjungere Genethliacis, quasi hic in tractatu suo de *Mysteriis Sacrae Scripturæ, & Luminis Naturæ* (o) etiam Thema Christi curiosis exhibuerit. Post hujus loci evolutionem verò nihil in eo deprehendimus, quare hoc nomine culpandus veniret, dum solummodo ad tempus nati Christi Planetarum motus supputaverit. Ceterum non inficias ibimus, ipsum prorsus quisquiliis astrologicis obrutum fuisse, quod de eo Themata genethliaca creato Mundo, Diluvio, Mosi, Davidi, Abrahamo, Jesaiæ, Jeremiæ, Josuæ, Civitati Hierosolymæ, Johanni, Paulo, Petro, Jacobo, &c. imo etiam correctioni Calendarii Gregoriani erecta, sat abundè testantur:

Sed

(m) *Poterat enim non mori si voluisset, & oblatus est, quia ipse voluit.* Esaiæ cap. 53. & Job. cap. 10. 6. 17. 18. (n) In notis ad Gaffarelli Curios, inaud. not. 83. p. 362. (o) p. 146. edit. Noriberg. anno 1643. qto.

Sed quid hæc in præsentiarum ad nos ? Finem igitur huic recensioni facturis, placet Auctores, qui hinc inde historiam hanc genethliacam vel attigerunt, vel pertractarant, paucis enumerare. Præter citatos igitur conferri merentur : Magnif. atque summe Rev. Dn. D. Jo. Andr. Schmid, in Disp. de Thematice Christi Natalitio, Jenæ 1683 habita; & Excell. atque Celebrissimus Dn. Christoph. Pfautzius in Programmate de Jubilæo Angelorum, 1672, Patroni, Præceptores studiorumque Promotores summa cum cura collendi. Georgius Paschius in Inventis nov-antiquis, cap. VII. §. 17. p. 586-591. edit in 4to. 1700. Fridr. Spanhemius in Dubiis Evangel. Tom. II. Dub. Evang. XXXIII. Tycho Brahe in Progymn. p. 239. sqq. edit Francofurt. 1648. Vossius de Scient. Mathem. p. 183 & 215. it. in Theologia Gentili, Lib. N. c. XLVIII. Julius Cæsar Vaninus in Amphith. Provid. æternæ. Exercitt. VI. VII. VIII. Sixtus Senens. in Biblioth. S. Lib. V. annot. 15 & 81. it. Lib. VI. annot. 10. Naudæus in Apologia pro Viris doctis Magiæ accusatis. Vorstius in Abarb. fundam. p. 67. citante Hottingero in Histor. Creationis p. 130. Bayle Dictionnaire Critique Tom. I. second. part. p. 765. Jo. Picus Mirandulanus Lib. V. in Astrol. c. XIV. Salmeron Tom. II. Tr. 39. p. 357. Alex. de Angelis Lib. IV. in astrologos c. 24. & Cornel. à Lapide in Matth. cap. II. v. 2.

CAPUT SECUNDUM

Inquirit in Genethliacorum fundamenta Chronologica.

§. I.

Onvenit ferè tota Astrologorum (a) cohors in eo, quod *Thema erigere Natalitium* nihil aliud sit, quam ad quodvis temporis momentum totam faciem & dispositionem omnium, quæ in cœlo præ ceteris insigniora extant, corporum in una figurâ vel quadratâ, vel rotundâ, spectandam adumbrare; quam postea in XII partes, quas domus cœlestes vocant, ad formam totidem in Zodiaco signorum dividunt, atque ex iis uniuscujusque hominis fata prædicere laborant. Pauci excipiuntur, qui in Medicorum gratiam cœlum in XVI portiones discernunt, ut exactius de diebus Criticis philosophari possint. Controversiam Thematographorum, an figura cœli potius ad Conceptionis, quam Nativitatis punctum sit describenda, ut nostram faciamus, prohibet temporis ratio. Et sanè etiam esset de lana carinâ, cum duo hæc pari incertitudinis passu ambulent. Maxima tamen horum

(a) Conf. Origani. Tom. I. Part. 2. cap. XI p. 270. & Job. Bapt. Morinus Astrol. Gall. Lib. XIX. p. m. 436. aliquæ,

horum pars illud temporis punctum eligit, quando foetus humanus à matre separatur, & spirare incipit. (b) Quād difficile vero sit, temporis articulum, quo quis nascendo in lucem prodit, certe & exquisite æstimare, optimè perspectum habent Medici & Astronomi. illi ex eo, quod actus enim fœtum non sit momentaneus, sed successivus, & quandoque summā cum morā conjunctus: Si enim pars fœtūs superior jam enixa fuit, nonne inferior in utero adhuc jacet inclusa? Media si editur, annon caput sua jam accepisse fata, pedes verò astrorum influentiis nec dum esse subjectos, sed aliam cœli constellationem exspectare, ut statuas, necesse erit. Dabimus autem Astrologis, infantem tūm demūm stellarum vi expositum esse, quando totus ex utero exiit, nihilominus Astronomos non fugit, quād longè hæc temporis æstimatio à cœlo aberret, quod tamen non potest non, directiones & revolutiones si spectas, indefiniendā longitudine vitæ, in assignando matrimonii, honorum, morborum, mortisque tempore, Astrologis fœcundum creare errorem.

§. II.

Errorem igitur hunc cum viderent Astrologi, ut partim per Trutinam Hermetis, partim per Ani modar, partim denique per accidentia Nati corrigeretur, nihil prius habuerunt. *Trutina Hermetis* apud Thematographos (c) est illud examen, quo ex tempore conceptionis tempus partus æstimatur expeditur, correctius qui redditur. Originem suam debet hæc Hermisti, rerum cœlestium antiquissimo scriptori, qui statuit, illū ipsum cœli gradum horoscopare tempore partus, quem Luna tempore conceptionis tenuerit. Quò etiam Ptolomæus (d) tendere videtur: *In quo signo Luna est genitura et tempore, illud in conceputu fac ascendens: Et in quo signo inventa fuit in conceputu, illud aut ejus oppositum fac ascendens in partu.* Sed obscurum per æquè obscurum hic probare Astrologos, noctemque cum tenebris permutare, quis non videt? Eventii etiam nullo modo respondet correctio, quam per Ani modar (e) instaurat, observando scilicet tempus partus precedens, Luminarium Syzygiam (ex qua nativitatem vel conjunctionalem, vel præventionalem dicunt) & qui planeta tum precipuum tenuerit locum. Sanè peccaremus in chartam, si nugis his inhærendo, eam maculaverimus. Firmiori aliquantulum statalo, quando per accidentia Nati prius bene cognita, factæ Nativitati correctionem applicant, cœlumque

(b) Laur. Eichstadi. in Proleg. III. part Ephemer. aphor 1. (c) Vid. Jo. Schoneanus in prolegom. de Judic. Nativit. quæ habentur p. 55. Operum ejus anno 1551 in fol. editorum. (d) Propos. 51. Centiloq. sui p. m. 271. edit. Prag. in 12. conf. Cardanus Aphor. Segm. 4. aph. 9. (e) Epolite Origanum loc. sup. cit. p. 377.

hinc illinc volvunt, usque dum se naturæ atque ingenio Nati quadret. Sic enim Cardanus (*f*) *Sapientis est*, inquit, *non solum ex genitura eventum, sed etiam NB. ex eventu genitaram alicujus judicare.* Quod etiam circa Nativitatem Christi Petrus de Alliaco, (*g*) Morinus (*h*) aliique præstare voluerunt, sed nimis absurdè & incongruè, de quo tamen postea nobis agendum erit.

§. III.

Patet inde, præcipuum esse in erigendo Themate, ut verum temporis momentum exactè prænoscatur, de quo Astrologastri illi anxiè sunt solliciti. An vero quæsitum id in Nativitate perspectum habeant, hoc est quod maxime in dubium vocamus. Prodeat unicus qui annum, mensem, ac diem, (de hora ejusque partibus nihil dicam) quo optimus Salvator noster natus est, indigitare possit, & erit magnus Apollo. Lis pendet sub judice, qui etiam controversiam hanc in Chronologicis facile principem tam citò non dijudicare poterit: dantur enim in ea plures sententiae.

----- quam sunt

Thebarum portæ, vel divitis osia Nili.

Ex solo Friderico Husmanno (*i*) quadraginta Chronologorum opiniones de primo æræ nostræ Christianæ anno à Doctis soveri discimus, in quibus recensendis, dicto loco, omnem navat operam. Alii adhuc plures superaddiderunt, quas non necesse est ordine enumerare, cum rem alias intricatam non juvent, sed multò magis implicit. Ut vero in compendium ea redigamus, quæ prægrande exposcunt volumen, placet doctorum sententias præ ceteris probabiles eo recensere ordine, quo Epocham nostram Dionysianam (quæ in annum Julianum XLV exeuntem incidit) vel anticipant, vel sequuntur. Brevitati enim, quantum fieri potest, ubique studebimus, præsertim cum forsitan tempore, si Deus vires vitamque concederit, thema hoc suppeditatâ occasione, prolixius simus enucleaturi.

§. IV.

A Dionysio exiguo, Monacho & Abbe Romano, hanc consuetudinem numerandi annos à nato Christo invaluisse, res est notissima; eam tamen natali Christi vero minùs rectè congruere, clarus est, quam ut de eo inter doctiores Chronologos amplius controvertatur. Imo, si Sigeberto Gemblacensi (*k*) fides habenda, Dionysium hunc suum errorem

D

etiam,

(f) Segment 6. Aph. 156. (g) citante Naudao in Prolegom. ad Cardani Vitam.
(h) Astrolog. Gall. Pref. Apolog. p. XXII. (i) in Epistola ad Electorem Palatinum citante Calvisio cap. XXVII. Isag. Chron. (k) teste Vossio de scient. Math. cap. XL. §. II. p. 227.

etiam, dum viveret, agnovisse fertur. Paulus Middelburgensis (l) Foro semper nienium Episcopus si audiatur, sibi in somnio à divo Paulo Apostolo nunciatum fuisse somniavit, Chorographos in historiis temporum afferasse per biennium, ut v. gr. annus à nato Christo 1701 numerari deberet annus 1703. (m) Sed quicquid hujus sit, nihilominus hæc Epochæ suos invenit aſſeclas, puta Nicol. Cusanum, Petrum de Alliaco, (n) Rogerium Bacchonem, Christoph. Clavium, (o) Petrum Pitatum, Hieronymum Cardanum (p) Daniel. Angelocratorem, Davidem Origanum, (q) Joh. Stoefflerum, Lucam Gauricum, (r) Joh. Bapt. Morinum, (s) & quem primo loco ponere debui, Venerabilem Bedam, (t) atque Henricum Harvillæum, Franciscani Ordinis Monachum, qui (u) æram hanc, irrito tamen conatu, defendere ausus fuit.

§. V.

Pauciores cum sint, qui post hanc Epocham Christi verum Natalem demum incidere statuunt, eas serie non interrupta æræ Dionysianæ statim subjugere luet. Fuit autem hujus opinionis Joh. Georgius Hervartus, (x) qui Christum XLVI Juliano, & sic anno integro tardiùs, seductus nimis errore Dionysio perperam adscripto (y) natum posuit. Paulus de Middelburgo verò (z) cuius § antecedenti mentionem fecimus, contendit, Christum natum esse toto biennio post, quam vulgo supponatur in Christianorum Epochæ, licet ei à divo Paulo in somnio aliud nunciatum esse clamitet. Verum enim verò opinionibus his fundamento plane destitutis cum nulli Chronologicarum rerū periti adhæserint, eas etiam cum reliquis absurdis, quæ Natalem Christi totis viginti & supra annis, vel tardiùs, vel citius ærā nostrā vulgari figunt, magno numero recensere supersedemus. Adeat, qui volet, Petavium de Doctrina Temporum, (a) Spanhemium in Dubiis Evangel. (b) & Vossium de anno & die natali Christi. (c)

§. VI.

Propriis ad Veritatem Chronologicam accedunt illi, qui Christum

An-

(l) *Libr. XIII. cap. VI. de Calendar. emendat. seu de Pascha obſerbat. quos Libros inscripsit, Paulina.* (m) *conf. Luc. Gaurici Cal. Ecclesiast. p. m. 3.* (n) *in Elucid. Concord. Theol. cum histor.* (o) *in Comput. Eccl. & Calend. Cor.* (p) *Comment. de Astr. Jud p. m. 370.* (q) *Introd. in Ephem. part. I. c. 1. p. m. 5.* (r) *in exhibito ſpeculo Nativit. Christi.* (s) *in prefat. apolog. Astrol. Gallic.* (t) *de ratione temporum.* (u) *Iſag. Chronol. sept. citante Spanhemio Part. 2. Dub. 1. Evang. §. 23. p. 25. & Aegid. Strauchio in Brebiar. Chronol. p. m. 902.* (x) *Chronol. nob. c. 247. & 264.* (y) *Conf. Riccioli Chronol. Reform. Lib. VIII. cap. I. concl. 1. § 3. & 4. p. 299.* (z) *summa Paulina Lib. XIII. c. 5, & 6.* (a) *Lib. XII. cap. 4.* (b) *Part. II, dub. 1,* (c) *Difſert. I. §. 8. p. 5.*

Anno XLIV Juliano, & sic æra vulgari uno anno citius natum esse volunt.
Sunt verò Eusebius, (d) Paulus Orosius, (e) Richardus Montacucius, Sa-
lianus, (f) Henr. Savilius, Tertullianus, (g) Büntingus, (h) Cassiodo-
rus, Marianus Scotus, (i) Epiphanius, (k) Hermannus Contractus, Pere-
rius, Copernicus, Ribera, Nicephorus (l) aliique magno numero allegandi.

§. VII.

Succedunt Auctores, qui veram Christi genesin integro biennio Epochæ Dionysianæ præmittunt, & in annum Julianum XLIII conjiciunt, quales sunt Clemens Alexandrinus, (m) Irenæus, (n) Maximus Monachus Henricus Glareanus, Franckenbergerus, (o) Bellarminus, Casaubonus, Maldonatus quos citat Gesselius, (p) Baronius, Scaliger, (q) Helvicus, (r) Georg. Cedrenus, Seth. Calvisius, (s) Wilh. Langius, (t) Phil. Lansbergius, (u) pluresque alii, quos in præsentiarum præterimus.

§. VIII.

Longius recedunt ab Epochâ nostrâ vulgari, qui Christum triennio citius, anno nempe Juliano XLII natum esse supponunt, ut præ ceteris Sulpicius Severus; (x) Blondellus verò, (y) Petavius (z) Laurentius Suslyga, (a) atque Joh. Deckerius toto quadriennio anticipant Christi Nativitatem, eamque anno Juliano XLI factam esse asserunt. Contrà Joh. Keplerus (b) Antonius Cappellus, (c) & jam primùm Emanuel à Schelstrate, (d) anno Juliano XL, & sic integro quinquennio citius æra Dionysiana, Filium Dei ex Maria Virgine natum esse, probare conantur. Hæc de variis Auctorum circa annum Nativitatis Christi opinionibus.

§. IX.

Incertitudinem hanc excipit alia de Mense & Die Natalis Christi, de quo etiam sacræ Literæ nil exprimunt. Reperti tamen sunt, teste Clemente Alexandrino, (e) qui curiosius & diem & mensem definire omnem nava-

D 2 runt

(d) in Hist. Eccl. L.I. c. V. p. m. 17. edit. Colon (e) Lib. I. c. 1 & L.VII c. 2 (f) Tom. VI. ad Annum Mundi 4052. (g) Cap. VIII. contra Judæos. (h) Chron. p. 210. b. (i) teste Baronio in Martyrol. p. m. 698 edit. in 4to. (k) Lib. I. de Heres. her. 20. & Lib. II. her. 51. (l) Hist. Eccl. Lib. I. c. 6. p. m. 55. (m) Lib. I strom. (n) Lib. III. ad h. heres. c. 25. (o) Chron. Scalig-Petañ. Sect. IV. c. 5. hypoth. (p) Histor. facr. p. m. 73. (q) de Emend. Temp. p. 546. (r) cit. Bailio in Chron. L II. c. 2. p. 32. (s) Isag. Chron. c. XLVI. p. m. 156. fol. (t) de Annis Christi Lib. II cap. 3. p. m. 370. (u) Chronol. Sacr. Lib. II. cap. XII. p. 55. (x) Histor. Sacr. Lib. II. c. XXVII. p. m. 132. (y) teste Gesselio Hist. sacr. p. m. 173. (z) de Doctr. Temp. L. XII. cap. 6. (a) in Thesib. de anno ortus & mortis Christi. (b) in syllâ Chronolog. Francof. Anno 1606 edita. it. p. 108 in Eclog. Chronic, & in libro de vero Nativ. Christi anno cap. V. p. m. 41. (c) Differat de Coena Christi suprema. cap. 5. (d) in opere Chronolog. Anno 1692. Roma excusa conf. Acta Erud. Lips. Anno 1693 p. 195. (e) Lib. I. Stromat.

runt operam; quare non potuit non fieri, quin exinde diversæ exorirentur opiniones. Ecclesiæ Ägyptiacæ, quibus olim prima laus fuit in temporum & motuum coelestium diligent observatione, statuerunt Salvatorem nostrum natum esse die VI Januarii, in quo Festum Epiphaniæ celebratur, teste Isaaco Casaubono, (f) Wilh. Langio, (g) Cæsare Baronio, (h) & Philippo Lansbergio. (i) Id etiam sensit Paulus Orosius, (k) Cassianus, (l) Georgius Cedrenus, Clemens Alexandrinus, (m) & Aurelius Cassiodorus, quibus ad stipulatur Epiphanius, (n) de cuius loco tamen imprimis legi meretur Petavius. (o) Nonnulli tempore Vernali Christum natum esse volunt, in quam sententiam inclinabat Thomas Lydiat, (p) Joh. Temporarius; (q) & jam Clementis Alexandrini tempore eadem opinio quibusdam placuit, uti ē Lib. I. Strom. ejus liquet. Diem vero ipsum Paulus Middelburgensis in tractatu (r) quem de die Passionis ad Maximilianum Imperatorem scripsit, exprimere ausus est, scilicet VIII Cal. Aprilis, seu diem 25 Martii; cuius sententiæ hanc addit rationem; *quod idem modus esse debuerit reformationis mundi, qui fuerit prime ejus creationis, in aequinoctio vernali facta.* (s) S. Cæcilius Cyprianus de Paschatis Computo (t) in ea est sententia, ac si Christus V Cal. Aprilis, siue die 28 Martii natus fuerit. Planè singularem fovet opinionem Nisbetus, (u) qui Salvatorem ipso Paschatis die, idque cā ipsâ horâ, quā Pascha est instatum, natum esse putat; Ejus tamen sententiam frivolis ratiunculis suffultam refutat Robert. Baillius. (x) Alii contendunt Christi Natalem fuisse d. 19. alii d. 25 April. (y) Nonnulli eum ad d. 19 Maii referunt; fuit tamen hæc singularis pancorum quorundam opinio, ex falsis data hypothēsibus. (z) Allegat Clementem Alexandrinum celeberr. Baillius, (a) quod hic diem 25 Maii pro Christi natali haberet, quod etiam de eo testatur Baronius. Sunt qui tempore Autumnali Servatoris nativitatem factam esse existimant, quam opinionem diversi diversimodè probare sat agunt. Beroaldus (b) Conceptionem in Solstitium hybernum, Nativitatem vero in Äquinoctium autumnale refert. (c) Cui sententiæ sece addicit Andreas Osiander, Sethus Calvisius, (d) Iose-

-
- (f) Exercit. Anti Baron. II. p. 168. (g) de Annis Christi Lib. II. p. 358. (h) Martyrol. Rom. ad diem 25. Dec. p. 699. (i) Chronol. Sacr. L. II. c. XI p. 56. (k) Tom. II. Lib. 3. (l) Collat. Lib. X. c. 2 p. m. 844. edit. Basil. (m) Loc. sup. cit. (n) Tom. I. Lib. 2. hæres. su. (o) in Auctar Oper de doctr Temp. Lib. V. cap. XI p. m. 215. (p) Emendat Temp. p. m. 156. (q) Lib. II. Chronol Can 7. (r) Lib. XIX cap. 4. (s) conf. Strauchi Breviar. Chronol pag 906. (t) p. m. 69. in fine Operum ejus que Oxonii Ao. 1682 ē Theatro Scheldoni anno prodierunt. (u) Libelli sui p. 274. (x) Opere Chronol. Lib. II. cap. 3. p. m. 46. (y) conf. Magnifi D. Joh Andr. Schmidt. alleg. Disp. cap. 3. §. 1. Et Grifellii Histor. Sacr. p. m. 74. (z) Langius de Annis Christi p. m. 358. (a) loc. cit. p. m. 44. (b) Chronol L. IV. c. 2. (c) conf. Riccioli Chron. Reform L. VIII c. 2 §. 2. p. m. 3 o Büntingum in Chronol p. 207. Calvis. in Chronol. Isag. c. XLVIII. p. 164. (d) loc. cit. p. m. 166.

Josephus Scaliger, (e) aliqui quān plurimi. Joh. Seybotus (f) diem 24 Septembris, Franckenbergerus (g) verò diem 25 hujus mensis natali Christi assignat. Reliquas ut nunc prætereamus, solummodo communissimæ illius Ecclesiæ nostrarum opinionis meminerimus, quæ Christum d. 25 Decembr. natum esse tradunt. Pro hac sententia non minoris auctoritatis Vitos, Chrysostomum scilicet, Maximum Monachum, Augustinum, Nicephorum, Cassiodorum, Prosperum, Sigebertum, Marianum Scotum, Cuspinianum, Helviginum, Langiam, Baronium, Bucholzerum, aliosque innumeros possemus allegare; consulantur verò Magnif. ac summe Rever. Dn. D. Ittigius, (b) Bailius, (c) Hottingerus, (k) Calvisius, (l) Büntingus, (m) Strauchijs, (n) Vossius, (o) Ricciolus, &c. (p) &c.

§. X. Horam Nativitatis Christi quod attinet, placuit & quibusdam hanc scrupulosius rimari. Constat ex traditione Ecclesiæ, media nocte, aut paulò post eam, Nativitatem Domini Bethlehem factam esse, ut sic potius ad 25. quam ad 24 Decembr. pertineat. Què proprius enim, (sunt verba Svarezii. (q)) puncto media noctis asseritur natus Dominus, modò post illud natus dicatur, eo magis hoc congruit verbis illis Sapient. cap. 18. v. 14 & 15. *Cum quietum Silencium tenerent omnia, & nox in suo oursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus de celo à regalibus sedibus, durus debellitor in median extermului terram profutur.* A communi hac sententia abiit Büntingus, (r) qui Christum hora 6 pomerid. d. 24 Decembr. natum esse tradit. Petrus de Alliaco, (s) pro Thematè Christi exigendo elegit horam X. min. 4, duabus ferè horis medianam noctem præcedentem. Morino (t) placuit hora XI min. 55 paulò ante summam noctem. Cardanus & Gauricus (u) retinuerunt in erigendâ Christi figurâ vulgo assuntam Hor. XII. nocturnam. Isichius (x) apud Baronium Servatorem nostrum Hor. III. matutinâ natum fuisse ait. Petrus Blisensis (y) cum in conticinia noctis, id est, post galli cantum & proximè ante diluculum natum esse peshibet; cui sententiæ se subscribunt Augustinus & Tertullianus ex verbis illis Psalmi CIX. v. 3. *Ex utero ante Luciferum genui te.* Et tandem Anastasius Nicenus (z) Christum Hor. VII matutina natum esse dicit, ex eo, qnod canit Ecclesia Rom. in Vigilia Nativitatis: *Cum ortus fuerit Sol de celo videbitis Regnum regum præcedentem à Patre, tanquam sponsum de balamo suum.*

D. 3

Sunt

(e) Lib. IIICanon. Isag. annot. C II. p. 306 (f) citante Michaeli in not ad Gaffar. p. 181.
(g) In Chron. Scal. Petav. Sc. IV c. V. hypoth. 8 (h) In append ad Dissert. de heresiarch. Diff. III. p. 86 (i) Op. r. Chron. L. II. p. 43 (k) Histor. Creat. p. 173. 177 (l) Isag. Chron. p. 156. (m) loc. plus cit. p. 207 b. (n) Breve Cbr. p. 909. (o) de Mensis die natali Christi. (p) Chron. r. form. p. 300. (q) D. IIII quæst. 35 disp. 12. 14 & 4 (r) conf Fig VI.
(s) in Fig. III (t) inspiciatur Fig. VII. (u) ut patet in Figg I & V. (v) curf. Ricciol. Almag. p. 189 (y) Serm. 6. in nat. b. Dni. (z) quæst. in Script. 92.

s. XI. His ita deductis ultrò liquet hujus sanctæ Genesios incertitudo , & quod nemo in re tam intricata , sexcentis aliis dubiis obnoxia , accuratam momenti Christi natalitii notitiam sibi promittere possit ; imo qui controversiam ultra probabilitatis terminos extendere velit , illum sanè multum sibi tribuere , & solum sapere necesse esse . Pudeat ergo insanos & insipidos illos Astrologos , qui omni fundamento destituti domos in Cœlo construunt , ut eò citius corruant . Periti profecti Architecti , quibus tam ruinosa basi res suas superstruere volupè est ? quis vestrum indigitat nunc mihi Christi natalem ? quis horam ? quis annum ? Vos quibus alias futura prædicere ex propriâ confessione non difficile est , cur non hic præterita ? erigite iterum iterumque thema Christi Natale , construite eius Conceptionis figuram , perpendi Trutinam Hermetis aliaque hujus generis ficticia atque absurdâ , & dicat mihi quis , quando Christus conceptus , natus , atque quamdiu Maria uterum portarit ? nonnè varia occurrunt , quæ partum prægnantium nonnunquam accelerare , nonnunquam retardare possunt ? Certè Chronologi nec illud quidem pro firmo habent , quod Maria novem solidis ac plenis mensibus Christum in utero gestârit . Si enim nonus mensis post conceptionem aut transisset , aut ad finem tetendisset , domi quidem mansisset , neque partui proxima Bethlehemum peregrè profecta fuisset ; qua ratione quidam moti , Mariam septimo mense Salvatorem edidisse perhibent . (a) En igitur quo ludi brio infelices illi siderum Scrutatores sese exposuerint , dementiamq; suam palam fecerint ! Respondebat quidem Morinus (b) talia , & diffensum Chronologorum objiciunt ut ipse Chronologos concordet , si possit ; insuper ut inepticabilem etiösimumque hunc labyrinthum cum nemine ingredi velit . Responso , quæ plane nihil ad rem , eaque ac illa exprobatione digna , quā ex optima suā Cœli figurâ Christi Natalem tūm incidisse contendere conatur . Hoc enim est , de quo inter Astrologos & Saniores controverti solet .

CAPUT TERTIUM

Destruit Thematis Christi Natalitii fundamenta Astrologica .

§ I.

Singulis erroribus refutandis , in quos Genethliaci nostri , erecto Christi Horoscopo , inciderunt , non est quod diu immoremur : sufficit , si potiores , & qui apud Astrologos maximi sunt momenti in medium proferantur , unoque quasi verbo destruantur ; sublato enim fundamento , corruit domus . Hoc cum jam abundè præcedente capite , circa potissimum fundatum , verum scil . Nativitatis Christi tempus , sine quo constellaciones cœli , effectusque ab iis petiti , haberi nequeunt , ostenderimus , facilis nobis erit , reliquos , quibus Thēma hoc superstructum est , colligere errores . Paucis verò ut nos expediamus , demus hoc Genethliacis , ut punctum Nativitatis Christi exactissimè perspectum habeant , attamen nondum nobis extra erroris aleam sunt positi . Maxima enim eorum pars in determinandâ vera Poli Hierosolymit elevatione , cuius tamen præcisa cognitio est basis & præcipuum Astrologorum fundatum , hallucinatur cœcoque impetu in hanc vel illam fertur . Certè Astronomiæ peritos non fugit , quād difficilis sit vera alicujus loci investigatio Poli , & quod illam Hierosolymorum huc usque , ex defectu idonearum observationum , non perspectam habeamus . Supponamus tamen illam Bethleemiticam cum Hierosolymitanâ esse eandem , nondum tamen nobis persuadebunt , hanc esse 36 gr. quam Maginus & Origanus 31 gr. & 40 minut . Keplerus (c) verò 32 grad . cum 10 minut . statuunt . Non potest igitur non esse

(a) Conf. Epiph. ber. LI. à Langio p. 360. citato . (b) Prof. Apol. cit. p. 24. (c) Tabb. Rudolph. p. 34 in Catalogo locorum .

esse discepcionia hæc ingentis erroris occasio ; imò si à verâ loci Natalitii latitudine tantum aliquot minutis aberrant, ut labor totus irritus & frustraneus sit, necesse est. Extra omne dubium, (inquit (d) felix siderum Scrutator Hevelius) si Elevatio poli in aliquo loco non exquisitissimè ac securissimâ viâ effet investigata, omnis labor, qui inde dependet, planè foret frustraneus. Videant ergo Genethliaci, annon supposito unico hoc falso, tota Thematis Constructio corruat : Sic enim mutantur domorum Cuspides, quo fit, ut planeta in domo felici & cardinali alias positus conjiciatur in caderem & malignis aspectibus expositam ; tollatur è domicilio proprio & exaltatione, & detrudatur in sui ipsius casum & detrimentum : deficiunt in collectione testimoniorum dignitates, & augentur planetæ debilitates, & quæ alia in Genethliacis, dato uno absurdo, insequuntur.

§. II.

Possimus hic etiam de modo constructionis Thematis Genethliaci à Conditoribus his rationes exigere, fundamentumque eorum perquam facili negotio destruere ; Sed demus & hoc illis, modo nobis veram, quam in omnibus, præsertim hoc Christi speculo deprædicant, Planetarum stellarumque fixarum illustrium longitudinem exhiberent, Tabulasque ac Ephemerides, ex quibus hæc loca depromunt, indicarent. Sanè adhuc nostro tempore, quo tamen Astronomia summum fastigium ferè ascensisse dicitur, insigne illud Astronomorum Decus Joh. Hevelius, (e) de minus feliciter pervestigata longitudine conqueritur, quod omnes in universum Tabulae, sive Danicae, Landsbergiana, Philolaica, Ricciolina, Britannica, sive etiam Rudolphinae, in omnibus planetarum locis, satis evidenter, quin enorriter nonnunquam ab ipso discederent cælo, ac ita seria correptione opus haberent. Quid censendum igitur putamus de certissimâ, ut illam vocare amat, Alberti M. supputatione Thematis Christi Natalitii, quam Seculo XIII factam esse supra innuimus ? certè, si per tempus liceret, calculum ad propositum ab Alberto temporis momentum institueremus, ubi forsan 8. grad. Np cum semisse, potius ad Occidentem quam Horoscopum spectare inveniremus. Nec majoris pretii est Calculus Gaurici, Cardani, Büntingi reliquorumque, è Tabulis Alphonfinis & Prutenicis desumtus, quæ plusquam die ac mense à cælo sèpius aberrant. Experientia enim edocuit, in motu Saturni Tabulas has integro, imò ferè duobus mensibus quandoque deficere, quandoque excedere : error in Jove & Marte si in iisdem Tabulis non ultra aliquot dies se extenderet, tolerandus esset. Mercurium ipsem et deprehendi in nuperâ ☺ atque ☽ conjunctione, anno 1697 factâ, quod calculo institutu quinque & quod excedit diebus, à cælo defecerit. Ecce iudicium, quo nituntur in erecto Christi Themate Astrologi fundamentum ! Non nôrit Albertus M. verum Horoscopum Christi, & tamen de ejus præstantia differit : non nôrit Cardanus locum Saturni, & tamen de efficacia ejus garrit : non nôrit Bechai positum Solis, & tamen de ejus dominio blaterat : non nôrit tota Astrologorum turba cœli constellationem, & tamen sub hac figura Christum natum fuisse nugatur.

§. III.

Non solum ex Astrologorum, sed omnium Astronomorum confessione constat, cœlum neque antea, ac tempore Nativitatis Christi corruscavit, sic constellatum fuisse, neque in posterum hanc figuram, nisi mundus præter expectationem omnium Christianorum duret, conspicendam præbiturum esse, id quod nititur suo fundamen-

(d) In Prodromo Astropom. c. I. p. m. 4. (e) Part. prior. Macbin, Caleff, p.
m. 36.

mento. Nam si consideres tardam hujus periodi revolutionem, quam Neoterici nostri ad 25:00 annos minimum extendunt, facile in hanc sententiam condescendes. Ex hoc igitur vel solo totam evertimus Genethliacorum machinam & artem. Aut enim nemo unquam talem, quam Christus, habuit Genesin, aut habuit: si habuisset dicas, ex proprio confessio blasphemus es; nemo enim non dicam omnia, sed ne ullam quidem ex singularibus prærogativis, quas Christi Nativitati attribuunt, sortitus est; alias & alii homini admirabilis hæc genesis competenter. Si non habuisset concedis, ad quamnam experientiam provocabis in prædictionibus tuis de Christo, cum à principio generis humani nullus Astrologus extiterit, qui hujuscemodi Thema cœlestis viderit, ejusque effectum consignaverit? indubitate ergo fidei est, Genethliacos etiam hæc nullo fundari experimento.

§. IV.

Silentio etiam involvimus vanam omnia illa, que de officiis cellularum Planetarum qualitatibus, aliisque generalioribus Genethliaci effutiunt judicarii cum his omnibus apud Cordatores fides aut nulla aut tamen difficilis sit Magis urgens hic, quod erecta hæc sua coeli themata omnibus extollant modis, quasi ea non aptius ad Christi vitam & mortem congrui videantur. Ast si inspiciamus illorū specula deprehendimus Saturnum V. I. I. & X domo, Jovem in X. I. I. & II. Martem in I. VII. & VIII. Solem in IV. & V. Venerem in II. V. & VI. Mercurium in III. IV. & V. & tandem Lunam in III. VII. VIII. & X domo esse constitutos. Jam dicat mihi, qui saltem à limine Astrologiam gustat, annon hæc omnia ē diametro sibi sint opposita, Percurramus paucis Astrologorum Oracula. De Saturno in VIII domo (Fig. VI) dicit Schonerus, quod significet malam martem, mærorum atque tristitiam mortis causā, longaque lamentationem. Quando constituitur in IX domo (Fig. I. IV. V. VI) significat juxta Albohaly, malam fidem exiunque ad malum, hominem parum despotum, qui effodiet sepulchra causa spoliandi mortuos. &c. Si positus denique dicitur in X domo (Fig. II. III.) facit in nocturna genitura ingentia & manifesta damna à regibus & patentibus, & natus post tricesimum annum à regibus honorabitur. En quam egr-gie scilicet hæc omnia concordent.

§. V.

Reliquos, quibus scatet Horoscopus Christi, errores in medium proferre in presentiarum superfedemus. Sufficit potiores huc indicasse, totaque fundamenti machinam destruxisse. Pluta qui de ineptiis hisce Astrologicis, earumque ruinosa structione scire avet consulat Picum Mirandulain, Sextum Empyricum. Alexandrum de Angelis, Gassendum: Mersenni Commentar. in genesin. Cornelium Agrippam, innumerosve alios ex professo hoc Thema tractantes. Salvatori interim nostro, qui non secundum Astrorum significationes natus, passus & mortuus est, sed xal' evanias τε Θεληματα τε Θεος, sic laus honor ac gloria.

COROLLARIA.

- I. Datur influxus Stellarum in hæc sublunaria.
- II. Fixarum influxus non videtur fatis perceptibilis.
- III. Stellas fixas Soli æquales esse, verisimile est.
- IV. Chiromantiacum Astrologia pari ambulat passu.

Astron. 584, 40.